

Χαιρετισμός του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας
κ. Νίκου Χριστοδουλίδη
στην εκδήλωση «Στα βήματα των ηρώων: Από την Τραπεζούντα στην
Πάφο και στη Θεσσαλονίκη», αφιερωμένης στους εθνομάρτυρες
Νίκο Καπετανίδη και Ευαγόρα Παλληκαρίδη

Κυριακή 5 Απριλίου 2026, 18:00, Αίθουσα Τελετών Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου, Θεσσαλονίκη

Είναι με ιδιαίτερη χαρά και με αισθήματα συγκίνησης και εθνικής υπερηφάνειας, που συμμετέχω στην αποψινή εκδήλωση, στο ιστορικό Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ενώπιον ενός τόσο εκλεκτού ακροατηρίου, για να αποδώσουμε την οφειλόμενη τιμή σε δύο εθνομάρτυρες του Ελληνισμού, τον Νίκο Καπετανίδη και τον Ευαγόρα Παλληκαρίδη. Μια εκδήλωση, που με οδηγό τη μουσική και τις φωνές των προικισμένων παιδιών του Μουσικού Σχολείου Πάφου, θα πραγματοποιήσουμε το νοερό ταξίδι «από την Τραπεζούντα στην Πάφο και στη Θεσσαλονίκη».

Ένα οδοιπορικό χρέους και μνήμης για δύο μάρτυρες του Ελληνισμού, που έζησαν σε δύο διαφορετικές εποχές, σε δύο απομακρυσμένες μεταξύ τους γεωγραφικές περιοχές, αλλά που είχαν το ίδιο τραγικό τέλος, πολύ απλά γιατί επέλεξαν να παραμείνουν πιστοί στις αξίες και τα ιδανικά τους.

Τον περασμένο Σεπτέμβριο είχα τη χαρά να παρακολουθήσω την πρώτη εκδήλωση που έγινε για τον Παλληκαρίδη και τον Καπετανίδη στη γενέτειρα πόλη μου, στην Πάφο, από την οποία έλκει την καταγωγή του και ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης. Και σίγουρα, δεν μπορούσα να απουσιάσω και από το καλλιτεχνικό μνημόσυνο εδώ στη Θεσσαλονίκη,

θέλοντας με την παρουσία μου να μεταφέρω, ανάμεσα σε πολλά άλλα, και την ευγνωμοσύνη του λαού μας για τους δύο αυτούς ήρωες, αλλά και για να τιμήσω τους διοργανωτές της αποψινής εκδήλωσης.

Η συγκίνησή μου είναι ακόμη μεγαλύτερη γιατί τον περασμένο Οκτώβριο, σε αυτή τη φιλόξενη αίθουσα, κηρύξαμε πανηγυρικά την έναρξη λειτουργίας της πρώτης έδρας κυπριακών σπουδών στην Ελλάδα, στην Νομική Σχολή αυτού του πνευματικού φυτωρίου, το οποίο διατηρεί ιστορικούς δεσμούς με την Κύπρο.

Κυρίες και Κύριοι,

Ο Νίκος Καπετανίδης, δημοσιογράφος και εκδότης από την Τραπεζούντα, ήταν υπέρμαχος της ελευθερίας του Πόντου και της Ένωσης με την Ελλάδα. Αγωνίστηκε για τα δίκαια των Ελλήνων του Πόντου, για την καλλιέργεια της εθνικής συνείδησης των καταπονημένων Ελλήνων της περιοχής.

Παρά την τρομοκρατία του κεμαλικού καθεστώτος, ο Καπετανίδης δεν λύγισε και δεν πτοήθηκε. Το τίμημα, όμως, υπήρξε ακριβό. Κατηγορήθηκε για εσχάτη προδοσία και εκτελέστηκε στις 21 Σεπτεμβρίου 1921 στην Αμάσεια. Οι τελευταίες λέξεις του μπροστά στην αγχόνη και το συγκεντρωμένο πλήθος ήταν: «Ζήτω η Ελλάς».

Τριάντα έξι χρόνια μετά, το ίδιο τραγικό τέλος βρήκε στην Κύπρο από το αποικιοκρατικό καθεστώς, ο 18χρονος Ευαγόρας Παλληκαρίδης, ο έφηβος ποιητής από την Τσάδα της Πάφου, ο ήρωας της ΕΟΚΑ, που ο αγώνας και η δράση του είχε προ πολλού ξεπεράσει τα μικρά γεωγραφικά όρια του Κυπριακού Ελληνισμού.

Μετά από ένα χρόνο στα βουνά της Πάφου, ο Παλληκαρίδης συνελήφθη για κατοχή όπλου. Αφού βασανίστηκε, οδηγήθηκε στη Λευκωσία, όπου με πρωτοφανή ταχύτητα οδηγήθηκε σε δίκη. Ο Ευαγόρας ταπείνωσε τους διώκτες του, όπως ακριβώς και ο Καπετανίδης. Κατά τη διάρκεια της σχετικής διαδικασίας, ο Παλληκαρίδης απέφυγε την υπεράσπιση, παραδέχθηκε ενοχή και είπε κατάμουτρα στους δικαστές: «Γνωρίζω ότι θα με κρεμάσετε. Ό,τι έκαμα το έκαμα ως Έλλην Κύπριος όστις ζητεί την Ελευθερίαν του. Τίποτα άλλο».

Παρά τις διεθνείς αντιδράσεις, στις 14 Μαρτίου 1957, ο Ευαγόρας οδηγήθηκε στην αγχόνη ήρεμος, περήφανος και αξιοπρεπής, γράφοντας μια από τις πλέον ηρωικές σελίδες της σύγχρονης ελληνικής Ιστορίας.

Φίλες και Φίλοι,

Οι Έλληνες της Κύπρου και οι Έλληνες του Πόντου γνωρίζουμε πολύ καλά τον πόνο της προσφυγιάς. Γιατί πέραν όλων των άλλων δεσμών, κουβαλούμε και οι δύο μας το άχθος του βίαιου ξεριζωμού. Τα βιώματα, οι πόθοι και οι αγώνες μας είναι κοινοί. Καθόλου τυχαία, λοιπόν, μια από τις πρώτες αποφάσεις που πήραμε συνειδητά μόλις αναλάβαμε την ευθύνη διακυβέρνησης του τόπου, ήταν η καθιέρωση της 19^{ης} Μαΐου ως Ημέρα Μνήμης και Τιμής των θυμάτων της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου σε όλα τα σχολεία στην Κύπρο.

Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η απόφασή μας για την ανέγερση μνημείου για τη Γενοκτονία του Πόντου στο Παραλίμνι, αλλά και η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου της Κυπριακής Δημοκρατίας για τη δημιουργία Κέντρου Ποντιακού Πολιτισμού στη Λευκωσία, ως ελάχιστη

αναγνώριση των κοινών μας αγώνων, των κοινών μας στόχων και των κοινών μας επιδιώξεων.

Κυρίες και Κύριοι,

Θέλω να αξιοποιήσω τη σημερινή ευκαιρία για να επαναλάβω την έντονη μου πεποίθηση ότι έχουμε υποχρέωση να μιλάμε στα παιδιά μας για την Ιστορία και τους αγώνες του λαού και του έθνους μας, ώστε μέσα από τη γνώση να καταφεύγουν στις ανεξάντλητες πηγές των διδαγμάτων και των προτύπων. Γιατί Φίλες και Φίλοι, η αρετή και η τόλμη, απαιτεί βαθιά γνώση. Και γνώση πρώτα από όλα του εαυτού σου, δηλαδή της πραγματικής σου ιστορίας.

Και χαίρομαι ιδιαίτερα γιατί με πρόσφατη απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης, ο αγώνας της ΕΟΚΑ, ο αγώνας του Παλληκαρίδη και των άλλων παιδιών της Κύπρου, εορτάζεται πλέον και στα ελληνικά σχολεία. Και, βεβαίως, η αποψινή εκδήλωση έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί, ακριβώς, υπηρετεί και τον ύψιστο στόχο διατήρησης της μνήμης, που, ανάμεσα σε άλλα, συντηρεί αναμμένη τη φλόγα της αγωνιστικότητας και του αγώνα για την αντιμετώπιση των σημερινών προκλήσεων.

Ως εκ τούτου, συγχαίρω θερμά το Προξενείο της Κυπριακής Δημοκρατίας στη Θεσσαλονίκη και το Σωματείο Δράσης «Νίκος Καπετανίδης» για την πρωτοβουλία για τη διοργάνωση της όμορφης αυτής εκδήλωσης, την οποία στηρίζουν η Κυπριακή Εστία Βορείου Ελλάδος και η Ένωση Κυπρίων Βόρειας Ελλάδας.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες και συγχαρητήρια οφείλουμε, επίσης, στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, και ειδικά στον αγαπητό κύριο

Πρύτανη, τόσο για την παραχώρηση του χώρου για την εκδήλωση, όσο και για τη φιλοξενία των μαθητών του Μουσικού Σχολείου Πάφου.

Φίλες και Φίλοι,

Ανάμεσα στο εκλεκτό ακροατήριο βρίσκονται απόψε μαζί μας μέλη των οικογενειών Σαγκαλίδη, Τσιπιρίδη, Χαραλαμπίδη και Κουτρούλη, των τεσσάρων ηρώων, οι οποίοι το 1974 έπεσαν μαχόμενοι υπέρ της ελευθερίας της Κύπρου και ήταν αγνοούμενοι για δεκαετίες. Μόλις πριν από δύο χρόνια έγινε κατορθωτή η ταυτοποίηση των οστών τους και ο ενταφιασμός τους στη γενέθλια γη της Μακεδονίας.

Χαιρετώ με συγκίνηση τα μέλη των οικογενειών αυτών των παλληκαριών, και τους μεταφέρω την παντοτινή ευγνωμοσύνη του Κυπριακού Ελληνισμού.

Η θυσία τους είναι η πυξίδα του προσανατολισμού μας. Και ο μόνος δρόμος για τη δικαίωση του αγώνα τους είναι η απελευθέρωση της Κύπρου, για την οποία, έδωσαν τη ζωή τους δεκάδες Έλληνες αδελφοί μας, Μακεδόνες, και Έλληνες του Πόντου, οι οποίοι ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα για βοήθεια, τόσο το 1964 όσο και το μαύρο Καλοκαίρι του 1974.

Η απελευθέρωση και ο τερματισμός της παράνομης τουρκικής κατοχής αποτελεί την ύψιστή μου προτεραιότητα, είναι το τάμα της ζωής μου, όπως συνηθίζω να λέω, γιατί έτσι ακριβώς το αισθάνομαι. Και θέλω να ολοκληρώσω, επαναλαμβάνοντας ότι θα ήμασταν ανάξιοι να μιλούμε εξ ονόματός τους εάν η αφετηρία του αγώνα μας είναι οτιδήποτε λιγότερο από την απελευθέρωση της Κύπρου: Από την Κερύνεια μέχρι την Αμμόχωστο και από τον Απόστολο Ανδρέα μέχρι την Τηλλυρία.

Σας ευχαριστώ.